

DE BAZUIN

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 11 Juli 1902.

Hagg. I : 4, Is het voor ulieben wel de tijd/ dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Tofl II : 1a, Blaagt de bazuin!

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs. 12 1/2 ct. Advertentiën van 1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adreseeeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan de REDACTIE van DE BAZUIN te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

GENERALE SYNODE van de Gereformeerde Kerken in Nederland, te Arnhem, op Dinsdag 12 Augustus 1902 en volgende dagen

Adviseerende leden: de Hoogleraren Dr. H. Bavinck, P. Biesterveld, Dr. W. Geesink, Dr. A. Kuyper, Dr. H. H. Kuyper, L. Lindeboom, M. Noordzij en Dr. F. L. Rutgers.

AFGEVAARDIGDEN DER PROVINCIALE SYNODEN.

Provincie Gelderland.

- Primi: H. Hoekstra, V. D. M., Arnhem.
- J. W. A. Notten, " Velp.
- C. J. de Bordes, Ouderling, Velp.
- H. Ormel, " Barchem.
- Secundi: Dr. H. Bouwman, V. D. M., Hattem.
- J. C. van Schelven, " Dieren.
- T. van den Brink, Ouderling, Renkum.
- G. van Zwaluwenberg, " Oldebroek.

Provincie Utrecht.

- Primi: Dr. G. van Goor, V. D. M., Bunschoten.
- Dr. A. G. Honig, " Zeist.
- H. Hiensch, Ouderling, Veenendaal.
- J. van der Bijl, " Kockengen.
- Secundi: H. Fernhout, V. D. M., Utrecht.
- G. Elshove, " Breukelen.
- A. Fukkink, Ouderling, Utrecht.
- K. E. Steenhuizen, " Loenen.

Provincie Noord-Holland.

- Primi: B. v. Schelven, V. D. M., Amsterdam.
- W. Breukelaar, " Zaandam.
- J. Ingwersen, Ouderling, Watergraafsmeer.
- P. Vermeulen, " Velzen.
- Secundi: H. W. van Loon, V. D. M., Amsterdam.
- C. Stadij Mz., " Helder.
- P. Paud, Ouderling, Buiksloot.
- K. Vink, " Monnikendam.

Provincie Zuid-Holland.

- Primi: J. van Andel, V. D. M., Gorinchem.
- C. W. J. van Lummel, " Delft.
- J. van Golverdinge, Ouderling, 's-Gravenhage.
- M. Muiswinkel, " Zwammerdam.
- Secundi: R. J. W. Rudolph, V. D. M., Leiden.
- W. Doorn, " 's-Gravenhage.
- A. W. Schippers, Ouderling, Vlaardingen.
- G. F. W. Hergreen, " Dordrecht.

Provincie Zeeland.

- Primi: A. Littooy, V. D. M., Middelburg.
- L. Bouma, " Middelburg.
- M. de Jonge, Ouderling, Goes.
- D. Mulder, " Zierikzee.
- Secundi: Dr. L. H. Wagenaar, V. D. M., Middelburg.
- R. J. van der Veen, " Goes.
- J. P. van Herp, Ouderling, Terneuzen.
- C. Verhagen, " Middelburg.

Provincie Noord-Brabant en Limburg.

- Primi: W. Bosch, V. D. M., Almkerk.
- J. M. Mulder, " 's-Hertogenbosch.
- G. Branderhorst, Ouderling, Gendersen.
- W. N. de Leeuw, " Almkerk.
- Secundi: J. van Haeringen Kz., V. D. M., Gendersen.
- J. A. de Vries, " Fijnaart.
- J. Maris, Ouderling, Fijnaart.
- H. Schreuders, " Veen.

Provincie Friesland.

- Primi: T. Bos, V. D. M., Dokkum.
- A. de Geus, " Lemmer.
- H. Kamstra, Ouderling, Franeker.
- A. Elshout, " Lollum.
- Secundi: Dr. A. Kuyper Jr., V. D. M., Makkum.
- J. D. van der Munnik, " Leeuwarden.
- K. E. van der Veen, Ouderling, Drachten.
- M. J. Schotanus, " Boxum.

Provincie Groningen.

- Primi: J. Westerhuis, V. D. M., Groningen.
- H. Scholten, " Zuidhorn.
- P. Dijkhuis, Ouderling, Midwolda.
- M. Velthuis, " Bedum.
- Secundi: G. Geerds, V. D. M., Appingedam.
- J. Duursema, " Uithuizen.
- H. Kuik, Ouderling, Groningen.
- W. K. H. Magendans, " Wagenborgen.

Provincie Drenthe.

- Primi: H. Dijkstra, V. D. M., Smilde.
- L. Kuiper, " Hoogeveen.
- J. de Braal, Ouderling, Vledder.
- H. Poppen, " Schoonebeek.
- Secundi: M. Hummelen, V. D. M., Emmen.
- T. Noordewier, " Meppel.
- H. Kuiper, Ouderling, Beilen (Hooghalen.)
- H. Eleveld, " Smilde.

Provincie Overijsel.

- Primi: G. Elzenga, V. D. M., Kampen.
- L. A. Smilde, " Ommen.
- L. C. Cnopius, Ouderling, Zwolle.
- D. J. van der Vegte, " Langeslag.
- Secundi: L. M. A. Scheps, V. D. M., Deventer.
- Dr. J. Hania Pz., " Steenwijk.
- Prof. L. Lindeboom, Ouderling, Kampen.
- G. J. Meilink, " Hardenberg.

(Wordt vervolgd.)

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Hoogleraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat sedert Woensdag 25 Juni nog de volgende Studenten voor hunne examens zijn geslaagd:

- a. Voor 't Candidaats de Heer: C. J. H. van Diemen, wiens adres is te Nieuwveen (Z.-Holl.)
- (De Candidaat E. Schouten verhuisde naar Dordrecht, Sluisweg 32 rood)
- b. Voor 't Semi-Candidaats, de H.H.: W. F. Geerds, R. W. Huizing, H. A. Kievits, M. F. Stolk en J. D. Wielenga, die hiermede verlof hebben om, op verzoek van een Kerkeraad, een stichtelijk woord in de Gemeenten te spreken.
- c. Voor 't Propaedeutisch, de H.H.: F. W. M. Bramer, J. H. Lammertsma, S. O. Los en J. D. Speelman.

Namens het College voorn, M. NOORDZIJ, Ab-actis.

Kampen, 7 Juli 1902.

BERICHT.

Aan belanghebbenden wordt herinnerd, dat de adressen der Candidaten zijn:

- M. H. J. Bosch te Kampen.
 - H. de Bruyn te Oud-Vosmeer.
 - C. J. H. van Diemen te Nieuwveen (Z.-Holl.)
 - G. Diemer te Schoonoord.
 - M. Elzenga te Dokkum.
 - F. W. Geerds te Appingedam.
 - G. de Jonge te Dordrecht.
 - E. Schouten te Dordrecht.
 - J. Tangsma te Stiens.
 - J. J. Wielenga te Kampen.
 - D. K. Wielenga te Kampen.
 - R. Zijlstra te Sneek,
- terwijl de adressen der Semi-Candidaten, die verlof hebben op verzoek van een Kerkeraad een stichtelijk woord in de Gemeente te spreken, zijn:
- K. van Anken J.Fz. te Urk.
 - H. Binnema te Tilburg.
 - J. F. Colenbrander te Varsseveld.
 - K. v. Dijk te Blija.

- W. F. Geerds te Appingedam.
- T. Hoekstra te Urk.
- M. Horjus te Medemblik.
- R. Huizing te Nieuwe-Pekela.
- H. A. Kievits te Nijkerk.
- M. F. Stolk te Rotterdam, Hoveniersstr. 47.
- A. Scheele P.Jz. te Terneuzen.
- J. D. Wielenga te Kampen.

PLAATSELIJKE KERKEN.

HALFWEG, 30 Juni 1902. Pas zeven maand onze Gemeente dienende, ontving onze geliefde Leeraar Ds. N. Y. van Goor eene roeping der Geref. Kerk te Rosland, N.-Amerika. Wij hopen en vertrouwen, dat Z.Ew. met vrijmoedigheid voor die roeping zal bedanken, en dat de Heere ons geve dat Z.Ew. nog langen tijd onze Gem. met zegen mag blijven dienen.

Namens den Kerkeraad, G. VAN ANDEL, Scriba.

GENDEREN, 3 Juli 1902. Zondagmorgen na den dienst des Woords maakte onze geachte Leeraar Ds. J. K. van Haerlingen aan de Gemeente bekend, dat hij eene roeping van de Geref. Kerk te De Krim ontving. De begeerte van Kerkeraad en Gemeente is, dat de Heere het hart van Z.Ew. neige om bij ons te blijven en alzoo zijnen arbeid in ons midden met zegen voort te zetten.

Namens den Kerkeraad, G. BRANDERHORST, JOHSZN.

DIRKSHORN, ca. 2 Juli '02. Zondag 29 Juni werd alhier door Z.Ew.'s Zwager, Ds. H. H. Schoemaker van Workum, onze beroepen Cand., de Heer G. H. A. v. d. Vegte, tot zijn dienstwerk ingeleid, die zich des middags op waardige wijze aan onze Gem. verbond. En op 1 Juli mochten we den lang verbeiden zegen smaken de nieuwe Chr. School alhier in te wijden, terwijl als hoofd werd geïnstalleerd de WelEd. Heer J. M. Nieuwenhuizen. Moge Gods onmisbare zegen in ruime mate rusten op Kerk en School.

Namens den Kerkeraad, W. RUS, Scriba.

N.B. Het adres van den Kerkeraad van Dirksborn is voortaan: G. H. A. v. d. Vegte te St. Maarten.

STELLENDAM, 6 Juli '02. Onder leiding van den WelEw. Heer Ds. C. Stekete (Joco-Consent) werd alhier met bijna algemeene stemmen gekozen tot Herder en Leeraar de WelEw. Heer Ds. R. J. Aalberts van Opperdoes. Dat deze dienaar des Heeren de man van Gods Road moge zijn in onze zoo dringende behoefte en Z.Ew. met vrijmoedigheid moge berichten: ik kom tot alieden, is de wensch van Kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad, M. KLINK, Scriba.

KOCKENGEN, 6 Juli 1902. Hedenmorgen maakte onze geachte Leeraar Ds. A. J. Mulder aan de gemeente bekend, voor de tweede maal eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. Kerk te Hendrik-Ido-Ambacht.

Namens den Kerkeraad, A. HOOGENDOORN, Scriba.

GRONAU i. W., 6 Juli '02. Hedenavond ontvingen we het verblijdend bericht, dat de WelEw. heer H. Graefe, predikant bij de Fr. Ref. Kirche te Görlitz (Silesia), de roeping naar onze gemeente wensch op te volgen.

Namens den Kerkeraad der Oud-Ger. Gem., H. J. RUITER.

WESTMAAS, 7 Juli 1902. De Synode der Christ. Geref. Kerk in N.-Amerika beriep Dr. B. Wielenga alhier als Prof. aan de Theol. School te Grand-Rapids.

Namens den Kerkeraad, ADR. V. D. BERG, Scriba.

TERNEUZEN, 7 Juli 1902. Gistermorgen na de godsdienst-oeffening maakte onze geachte Leeraar Ds. R. W. de Jong der Gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Gereform. Kerk te Noordwijk. Het is de wensch van Kerkeraad en Gemeente, dat Z.Ew. vrijmoedigheid moge hebben voor deze roeping te bedanken.

Namens den Kerkeraad, J. VAN HERP, Scriba.

GELDERMAISEN, 8 Juli 1902. Zondag maakte onze geachte Leeraar de Gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Kerk van Poortvliet.

Namens den Kerkeraad, J. M. FLIER, Scriba.

HOOGEVEEN, 9 Juli 1902. Tot Predikant alhier is beroepen de WelEw. Heer G. Wisse te Overtoom.

Namens den Kerkeraad, I. IJMKER Hz., Scriba.

Kerk van Schouwerzijl.

De Kerkeraad der Geref. Kerk te Schouwerzijl e.a. (Gron.) heeft het groote voorrecht aan de zusterkerken te kunnen berichten, dat 't nieuwe Kerkgebouw, waaraan zoo groote behoefte was, op 2 Juli 11 in gebruik is genomen.

't Was een heerlijke dag, een heerlijk samenzijn in dat nieuwe, ruime, schoone Kerkgebouw. De Heere gaf ons rijke juichensstof. Zijn Naam zij gelooft.

Hartelijk dank aan al de Kerken, die ons door collecten en giften gesteund hebben.

Vele Kerken hielpen niet tot hertoe. Nog hopen wij op haren steun. Dringend verzoeken wij om, wilt gij ons door een gift of collecte nog helpen en verblijden, ons vóór 1 September e.k. uwe giften toe te zenden.

Wij zijn zeer dankbaar den Heere.

Maar oordeelt zelf of wij nu moeten zwijgen. Wij hebben nu een Kerk; wij hebben nog geen pastorie. Wij hebben kleine financiële kracht. Zoo gaarne zouden wij voortvaren om ook te kunnen hebben een eigen leeraar. Wij durven echter niet, zoolang de schuldenlast op onze Kerk nog meer dan 1/2 van de bouwsom bedraagt.

De Heere, die het tot hertoe zoo wel maakte, neige uw hart om ons te helpen.

Wilt ons spoedig verblijden door uwe giften.

Namens den Kerkeraad, T. BOS, Praeses.

P. DE HAAN, Scriba.

Schouwerzijl, 8 Juli 1902.

CLASSEN.

Classis Enkhuizen.

De Classicale Vergadering zal D. V. gehouden worden Dinsdag 5 Aug. te Hoorn. Punten voor het Agendum worden ingewacht vóór 22 Juli bij den Classis-correspondent

VAN ANKEN.

URK, 5 Juli 1902.

ONTVANGSTEN.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Duisburg	f 2,82	Extra c. Haastrecht	f 3,45
Koevoorden	7,20	" Lekkerkerk	1,-
1/2 c. Zutphen	10,35	" Gouda A	16,15
" Oudewater	4,59	" Zevenhuizen	2,55
" Schoonhoven A	4,-	" Reeuw-Sluipw.	2,42
" Waddingsveen	2,67	" Krimpen a/d L.	3,29
" Krimpen	2,12	" Zevenhuizen (Gr.)	4,10
" Berg-Ambacht	1,43	" Marum	5,78
" Moordrecht	3,-	" De Wilp	0,97
" Reeuw-Sluipw.	1,69	" Kornhorn	3,25
" Zevenhuizen	1,41	" 1/2 coll. Grootegast	4,-
" Haastrecht	2,-	" Latjegast	3,76
" Schoonhoven B	5,35	" Ennathal	8,70
" & W.-Langer	4,70	" Zuidhorn	9,49
" Gouda A	4,68	" Grijskerk	4,20
" Lekkerkerk	0,50	" Munnikezijl	5,-
" Nieuwerkerk	2,22	" Oldekerk	4,98
" Berg-Ambacht	2,15	" Oldehove	4,95
" Nieuwerkerk	3,08	" Stroobos	14,50
" Waddingsveen	5,30	" Leek	5,64
" Schoonhoven A	10,46	" Middelharnis	6,24

Contributiën en Giften.

Door Prof. M. Noordzij, van T. P. S. te Leeuwarden f 5.
 Door Ds. L. Bouma te Middelburg, Corr. Cl. Middelburg, de contrib. uit *Vlissingen A*, Corr. J. Bos, van Ds. B. Veenstra f 2, P. Boot f 0,50, A. van Leeuwen f 1, Geljon f 0,50, G. Feij f 2, W. Stroot f 1, M. Huison f 2, J. Bos f 7,50, M. Goutte f 1, M. Hensveld f 1, H. Potjewij f 1, J. de Wolf f 1, G. van Westen f 1, J. Baarschens f 1, A. Gast f 1, J. Saurmond f 1, J. Janse f 1, L. Harpe f 1, E. Potjewij f 1, W. J. Feij f 2, A. v. d. Kuijl f 1, J. Wisse f 0,50, A. Abrahamse f 1, Meij. Wed. Balje f 1, Meij. Bastiaanse f 0,50, J. Stroot Czn. f 0,25, L. F. Barentsen f 0,25, J. v. d. Driest f 0,25, J. Goetheer f 1, F. J. Stroot f 0,50, A. Jasperse f 0,50, J. Vos f 0,50, D. Stroot Wz. f 1, Wed. Boshchaart f 0,50.

Vlissingen B, Corr. J. v. d. Hooven, van C. D. v. Noppen f 0,25, P. G. Laerens Jr. f 0,50, Ds. J. Hulsebos f 1, M. v. d. Broeken f 0,50, C. de Kat f 0,50, C. P. I. Dormusie f 1, A. Botting f 0,25, M. N. Baert f 2,50, J. Saurmond f 0,50, A. Stekete f 0,50, J. D. Freres f 0,50, M. A. P. Sivennet f 1, G. v. d. Putten f 1, J. v. d. Hooven f 1.

Oostkapelle, Corr. J. de Visser Gz., van A. de Kam Jz. f 1, H. Willems f 1, C. Willems f 1, C. Vader f 0,50, G. Coppoolse f 0,50, J. de Voogd Wz. f 0,50, J. de Visser Gz. f 0,50.

St. Laurens, Corr. *Willems*, van Abrahamse f 1, Wed. D. f 0,50, Gideonse f 1, Willems f 1.

Nagekomen Gift uit Souburg f 2,50.

Door dhr. J. H. Kok te Kampen, de contr. van H. Steenberg f 1, C. Wieringa f 1, W. V. v. Zanten f 2, Wed. de Graaf f 1, J. W. Volkers f 1, F. Krijgsman f 1, J. C. Telder f 1, G. J. v. Goor f 2,50, Wed. v. Sloten f 0,50, J. Lidger f 2, E. Beun f 0,50, J. Post f 0,50, W. J. Vredeveld f 0,50, A. Buyert f 0,50, J. v. 't Oever f 0,50, L. Gunnink f 1, J. H. Bos f 2,50, J. Proper f 1, Wed. de Graaf f 0,50, Geref. Kerk f 2,50, J. Schinkel f 2, A. de Jong f 1, D. de Jong Sr. f 2,50, D. de Jong Jr. f 1, J. Bleijenberg f 0,50, R. Schilder f 0,50, J. H. Kok f 2,50, A. Rietberg f 1, Prof. Dr. H. Bavinck f 5, Prof. M. Noordzij f 5, Prof. P. Biesterveld f 5, Prof. L. Lindeboom f 5, Ds. J. Bavinck f 5, Ds. Westerbeek v. E. f 2,50, Ds. G. Elzenga f 2, J. Kapteyn f 3, J. G. v. d. Hoogt f 2,50, G. Ph. Zalsman f 1, Ph. Zalsman Jr. f 1, J. Schelkens f 2,50, Dr. A. Noordzij f 3, J. v. d. Valk f 3, F. Gunnink f 2,50, Dr. W. H. Nieuwenhuis f 2, F. Gunnink Az. f 0,50, E. J. Grootenhuys f 1, H. v. Olst f 1, Jansen f 1, J. Huizinga f 0,50, Hensen f 1, E. D. J. de Jongh f 1, H. Sleurink f 1, v. Doorn Jr. f 1, Wed. Lunenburg f 1, W. ten Kate f 1, P. W. Staal f 2,50, J. Veldkamp f 1, J. Steenberg f 1, S. Jansen f 1, Wed. Steller f 1,50, F. I. de Vries f 1,50, Alb. Gunnink f 3, J. Valk f 1, Wed. Dee f 0,50.

N.B. In de e.v. nummers van de Bazuin zal geen verantwoording van ingekomen gelden geplaatst worden. Brieven, aan mij gericht, hoop ik te beantwoorden na mijn thuiskomst.

De Penningmeester van de Theologische School,

DR. H. FRANSSSEN.

Zwolle, 5 Juli 1902.

UNIVERSITEITSDAG.

De Jaarvergadering van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Geref. grondslag, den 26en Juni te Utrecht gehouden, was in verband met de pogingen tot vereeniging van Theol. School en Theol. Faculteit bijzonder belangrijk. Uit het verslag in de *Heraut* nemen wij ditmaal het volgende over:

Onderwijs brengt de Voorzitter in behandeling het rapport van de commissie voor Statuten-wijziging.

In de jaarvergadering, op 4 Juli 1901 te Arnhem gehouden, werd namelijk verklaard, „dat zij voor de Vrije Universiteit een nauwer verband, dan het thans bestaande, met de Gereformeerde Kerken in Nederland wenschelijk acht.“ Een Commissie werd toen benoemd om voor zulk een verband de noodige concept-voorstellen te formuleeren, en deze Commissie zou ook nagaan, of in de bestaande statuten en reglementen misschien ook wijzigingen van anderen aard waren aan te brengen. Deze Commissie bestond uit de heeren Prof. Dr. F. L. Rutgers, Ds. B. van Schelven en S. J. Seefat.

Immiddels gingen er in het afgelopen jaar stemmen op, om opnieuw te beproeven de Theologische School en de Vrije Universiteit te vereenigen; pogingen werden aangewend, wederzijdsche besprekingen hadden plaats, en daaruit werd het bekende Concept-contract geboren.

Met deze veranderde omstandigheden hield de Commissie rekening, en zij legde aan de jaarvergadering een aantal voorstellen voor tot wijziging der Statuten, Reglementen, Instructiën en verdere regelingen, en betreffende het bekende Concept-contract met de Gereformeerde Kerken.

Het eerste voorstel dezer Commissie luidde:

De algemeene vergadering besluit, in hare bestaande regelingen, gelijk zij hieronder zijn afgedrukt, de daarbij geformuleerde wijzigingen aan te brengen in art. 3, 5, 6, 7, 9, 14 en 15 der Statuten, art. 4, 9, 11, 12, 14 en 15 van het Huishoudelijk Reglement, en art. 3, 6, 9, 10, 12, 17, 19 en 20 van de Instructie voor het bestuur; met opdracht aan het bestuur om zoo spoedig mogelijk op de aldus gewijzigde Statuten de Koninklijke goedkeuring te vragen; en met bepaling, dat, wanneer die goedkeuring verkregen is, alle de thans door haar aangenomen wijzigingen zullen in werking treden op den 1 Januari 1903, en dat vooraf, in dit najaar, eene buitengewone vergadering zal gehouden worden ter bevoening van de door die wijzigingen ingestelde commissie van toezicht op het geldelijk beheer, en ter behandeling van andere zaken, die alsdan nog regeling zouden noodig hebben.

De algemeene beschouwingen over de Statuten-wijziging werden nu geopend. Het eerst verkreeg het woord Prof. Dr. F. L. Rutgers, voorz. en rapp. der Comm., die nog eens herinnerde, hoe de Commissie door den loop der omstandigheden genoodzaakt was van het haar gegeven mandaat af te wijken.

Zij was buiten haar boekje gegaan en had zich de vraag gesteld: Welke opdracht zou de algemeene vergadering ons gegeven hebben, indien zij met de veranderde omstandigheden bekend kon zijn geweest. En naar het antwoord, dat de Commissie op die vraag meende te moeten geven, had zij gehandeld, in de verwachting daarmee de Vereeniging en de algemeene vergadering dienst te doen. Spreker hoopt dat die afwijking van de gegeven opdracht door de vergadering niet zal worden afgekeurd.

De Voorzitter vraagt of iemand over dit punt het woord verlangt.

Daar niemand zich aanmeldt, meent de Voorzitter te mogen constateeren, dat de vergadering der Commissie dankbaar is voor haar arbeid.

Prof. Rutgers, opnieuw het woord erlangende, toont nu aan wat de aard van de voorgestelde wijzigingen is. Daaronder zijn er, die zeker beduiden beperking van de macht des Bestuurs. Die beperkingen zijn niet voorgesteld uit een soort wantrouwen in wien ook der bestuursleden; integendeel, juist wijl het Bestuur het volle vertrouwen bezit en verdient, is het gemakkelijker, thans zulk een beperking voor te stellen; ware het omgekeerd, dan zouden deze voorstellen een minder aangenaam persoonlijk karakter ontvangen en dat moet niet. De bedoeling is ook niet, alle macht uitsluitend te leggen in handen der Algemeene Vergadering, welke laatste trouwens toch beperkt is door een drietal groote beginselen; en wel: 1. door het doel der Vereeniging, aangewezen in het onveranderlijk art. 1; ten 2de door beginsel en grondslag van haar arbeid, aangewezen in het onveranderlijk art. 2; en 3. door de ordinantiën Gods op het gebied der wetenschap.

Thans ontvangt Dr. C. C. Schot uit Hardenberg het woord, die vraagt of de in sommige artikelen voorkomende uitdrukking: „personen, die door eene universiteit gegraueerd zijn“, ook dezulken insluit, wier graden door andere Universiteiten verleend zijn. Zoo ja, dan heeft spreker geen bezwaar. Alleen is hij van oordeel, dat art. 2 der Statuten niet alleen de conscientie der personen bindt; hij meent dat de uitspraak van de Algemeene Vergadering bindende is.

Prof. Rutgers antwoordt, dat de door Dr. Schot bedoelde uitdrukking algemeen is, en dus alle Universiteiten insluit. Wat de interpretatie van een onveranderlijk artikel door de Algemeene Vergadering betreft, zij kan niet bindende zijn voor volgende algemeene vergaderingen, en men kan er persoonlijk zeer zeker bezwaar tegen hebben. Gaat daar precies mede als met eene uitspraak van den Hoogen Raad, die slechts geldt en bindende is voor het bepaalde geval waarop zij betrekking heeft, terwijl voorts in het algemeen de wet zelf bijtj gelden.

De algemeene beraadslaging wordt nu gesloten.

In behandeling komt nu art. 3 der Statuten:

„De Vereeniging trekt hare inkomsten uit schenkingen, erfstellingen, legaten, contribu-

tiën van leden en begunstigers, en andere middelen. Zij mag die echter niet aanneemen, wanneer daaraan voorwaarden verbonden zijn, die haar of hare scholen van een buiten haar staand gezag in eenig opzicht afhankelijk zouden maken, of die om andere redenen, naar het oordeel des bestuurs, aan te groote bezwaren onderhevig zijn.“

Wordt voorgesteld daaraan toe te voegen: *Zij kan haar bestuur machtigen, om, onder goedkeuring van curatoren en hoogleraren, eene overeenkomst aan te gaan met de Gereformeerde Kerken in Nederland, volgens welke die Kerken met betrekking tot de theologische faculteit een bepaald zeggenschap uitoefenen; mits daarin worde opgenomen, dat de overeenkomst na verloop van een bepaalden termijn wederzijds opzegbaar is. Wanneer zulke overeenkomst bestaat, is de Vereeniging, met haar bestuur en met allen die aan haar verbonden zijn, gehouden, de bepalingen van die overeenkomst zóó na te leven, dat de eigen regelingen daaraan ondergeschikt worden gemaakt.*

Ds. J. C. Sikkell wenschte te weten, waarom de goedkeuring van Curatoren en Hoogleraren nog noodig is, wanneer het Bestuur reeds gemachtigd is. Of is de bedoeling dat deze heeren den inhoud van zulk een overeenkomst moeten kennen? Zoo ja, dan rijst de vraag: moet de Vereeniging zelve niet van den inhoud op de hoogte zijn? Vervolgens acht spreker de woorden van: „wanneer“ tot en met „gemaakt“, het slot van de toevoeging dus, geheel overbodig; hij zou die woorden willen laten vervallen.

Dr. A. Kuyper vestigt er de aandacht op, dat de wijziging, die wordt voorgesteld, slaat op een toekomst, die nog niet gekomen is. Is dat nu niet wat al te voorbarig? Verondersteld dat deze wijziging wordt aangenomen, en de toekomst, waarbij zij gedacht is, is anders dan men zich thans voorstelt? Spreker zou dan ook in het eerstgenoemde voorstel — dat het geheele complex van wijzigingen omvat — willen zeggen, dat de koninklijke goedkeuring moet worden aangevraagd „zoo spoedig dit wenschelijk blijkt“, en zou den datum: 1 Januari 1903, willen doen vervallen.

Voorts heeft spreker tegen de wijzigingen, dat zij te veel in bijzonderheden afdalen; alles regelen en vaststellen, wat met voorbeelden wordt aangetoond. Tegen de uitdrukkingen: „Wederzijdsch“, „Curatoren en Hoogleraren“ heeft hij bezwaar; van „wederzijdsch“ spreekt men niet in Statuten; Curatoren behoort te zijn: „College van Curatoren“; „Hoogleraren“ dient vervangen door „den Senaat“. Waarom moet voorts in de statuten het zeggenschap van de Gereformeerde Kerken worden vastgelegd; dat bestond reeds; hebben we dan vroeger tegen de statuten gehandeld en geleefd? Met de opmerkingen van Ds. Sikkell is spr. het eens, het slot der toevoeging kan vervallen. Zou dit voorstel, zooals het daar ligt, worden aangenomen en kwam, wat wij verwachten, niet tot stand, dan zou daardoor ook de bestaande overeenkomst zijn vervallen.

Prof. H. H. Kuyper meent, dat de thans voorgestelde redactie den indruk zal maken, alsof men wel een overeenkomst wil met de Gereformeerde Kerken, waarbij aan deze meer zeggenschap worde toegekend over de Theologische Faculteit, maar niet zulk eene, waarbij de Theologische School met de Theologische Faculteit tot samenwerking of samensmelting komt. De Theologische School wordt hier zelfs niet genoemd. Daar het voorgestelde Concept-contract juist van de gedachte uitgaat, dat de Theologische School met de Theologische Faculteit vereenigd zal worden tot eene inrichting, die dan tegelijk als Theologische School en als Theologische Faculteit dienst zal doen, moet de mogelijkheid voor zulk een overeenkomst hier worden opengelaten. Wil men wel een meerder zeggenschap van de Kerken over de Theologische Faculteit, maar geen erkenning, dat de Theologische School in de saamgesmolten inrichting blijft voortbestaan, evengoed als de Theologische Faculteit, dan vrees hij, dat elke poging om met de Gereformeerde Kerken tot overeenstemming te komen, mislukken zal.

Prof. Rutgers beantwoordt de verschillende opmerkingen. Als de voorgestelde wijziging wordt aangenomen, zal het voortaan de Algemeene Vergadering zijn, die het Bestuur tot het sluiten van een Contract, als hier bedoeld is, machtigt. Maar die Vergadering kan zich alleen over hoofdzaken en beginselen uitspreken; niet over de redactie van de overeenkomst, en daarom wordt voorgesteld, het Bestuur in dezen te binden aan de goedkeuring van Curatoren en Hoogleraren. Dat moet in de statuten worden gezegd, wijl thans het Bestuur in dezen kan handelen zonder iemands machtiging, goedkeuring of voorkennis: door het voorgestelde wordt die bestuursmacht nu veelzins beperkt. De uitdrukking „Curatoren en Hoogleraren“, ter aanduiding van hunne colleges of vergaderingen, is het volgen eener gewone terminologie, in de statuten ook bij herhaling gebezigd. Het slot van de toevoeging kan moeilijk worden gemist; het dient om vergissingen te voorkomen. Men zou bijv. bij een regeling enkele kleine dingen over het hoofd kunnen zien, en dat zou dan tot moeilijkheden aanleiding kunnen geven.

De opmerking dat de voorgestelde redactie te eenzijdig het oog richt op de Theol. Faculteit is niet juist: hier kan van de Theologische School niet gesproken worden. Ook is niet juist, dat de voorgestelde bepaling te speciaal is; zij kan juist voorzien in alle mogelijke gevallen. Het „zoo spoedig mogelijk“ wil spreker niet missen, want het is hier vooral raadzaam, dat deze statuten-wijziging spoedig in werking trede.

Ds. Fernhout is dankbaar voor de toelichting, maar acht het artikel toch niet zeer duidelijk. Spr. raadt aan, de redactie in negatieve vorm te gieten, en niet te spreken van „Gereformeerde Kerken“, doch in het algemeen bijv. van een corporatie.

De heer H. Bijleveld heeft, ook na de toelichting, geen vrede met het wijzigingsvoorstel. De machtiging behoort niet in de Statuten, maar iedere algemeene vergadering bezit haar vanzelf; waarom spr. in over-

weging geeft het artikel onveranderd te laten.

Prof. Rutgers ontkent dat een negatieve redactie beter zou zijn dan die door de Commissie wordt voorgesteld, en ontraadt daarom de wijziging door Ds. Fernhout aan de hand gedaan. Tegenover den heer Bijleveld houdt spr. staande dat het Bestuur, wanneer de machtiging niet in de Statuten staat, het recht heeft om buiten de Algemeene Vergadering om te handelen.

Prof. H. H. Kuyper merkt op, dat als in de in dit artikel bedoelde regeling geen sprake mag zijn van de Theologische School, omdat deze buiten de Universiteit staat, men er dan ook niet in spreken moet van de Gereformeerde Kerken, die evenzeer buiten de Vereeniging staan.

Mr. Th. Heemskerk is van oordeel, dat verwerping van de voorgestelde wijziging eigenlijk de behandeling van het Concept-contract onmogelijk maken zal. Wordt het Bestuur door de Statuten niet gemachtigd, dan kan het de overeenkomst niet aangaan. Spreker geeft in overweging om te spreken niet van „Hoogleraren“, maar van den Senaat; anders zal dit artikel geen rechtsgevolgen kunnen hebben.

Dr. A. Kuyper wil niet adviseeren de voorgestelde wijziging aan te nemen, want hij heeft daartegen zeer ernstige bedenking; de toekomst van onze Vereeniging staat hier op het spel, en daarom acht spr. zich gedrongen te waarschuwen. Ook de formeele bezwaren blijven wagen. Men kan niet spreken van „Hoogleraren“, maar moet van „Senaat“ spreken. Ook andere uitdrukkingen ontmoeten bij spreker bedenking. Doch dit al geldt de hoofdzakelijk niet. Wij hebben hier een speciale regeling onderhanden, voor één geval, en nu is het ons volslagen onbekend, of de toestand, die straks zal intreden, met de nu aangeboden wijzigingen kloppen zal. Men zegt dat het Bestuur gemachtigd is, doch als de nu voorgestelde wijziging wordt aangenomen, is het machteloos, want eerst moeten Curatoren en Hoogleraren goedkeuren. Hierin ligt een ernstig gevaar: op deze wijze kan de toekomst der Universiteit in handen desnoods van één hoogleraar worden gelegd. Stel, dat onze Universiteit tot volle ontwikkeling komt, dan zou dit er toe kunnen leiden, dat bijvoorbeeld bij een stemming over een gewichtig vraagstuk de doorslag gegeven werd door één Hoogleraar in de wiskunde.

Het zeggenschap der Gereformeerde Kerken is een onderwerp met een zeer speciaal karakter. Wil men dit in de Statuten regelen, dan moeten de bepalingen ook volledig en zuiver worden genomen. Aanneming van deze wijziging zou inderdaad de vereeniging van de Gereformeerden kunnen tegenhouden.

Spreker acht de zaak van zoo hoog gewicht, dat hij aanraadt om daarvoor desnoods een afzonderlijke algemeene vergadering te beleggen, opdat men rustig de vraagstukken kunne overwegen, die hierbij ter sprake komen.

Prof. Rutgers meent dat het belang van de quaestie wordt overschat, maar wil den indruk wegnemen, als zou de Commissie, die de wijziging heeft voorbereid, niet met den noodigen ernst haar arbeid hebben verricht. Dat geschiedde wel. Vergadering op vergadering zijn hieover gehouden met de gezamenlijke Directeuren, Curatoren en Hoogleraren; en met alle daar ingebrachte bedenkingen is ten volle rekening gehouden. Naar sprekers meening, loopt heel de quaestie over het zeggenschap der Algemeene Vergadering. Het artikel kan desnoods worden gereviseerd in den negatieven zin, door Ds. Fernhout aangegeven; zóó weinig hecht spreker aan den vorm die voorgesteld wordt, ook al acht hij dien vorm in ieder opzicht te verdedigen.

De Voorzitter stelt voor de discussie te staken en pauze te houden. Alzoo werd besloten en bleef de statutenwijziging onafgedaan.

Er blijkt uit dit verslag zeer duidelijk, dat de wijziging van Statuten, Reglementen, Instructiën enz. van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs, gelijk zij door de Commissie voorgesteld werd, niet zoo vlot van stapel is geloopt, als gehoopt en ook verwacht werd.

In betrekking tot Art. 2 der Statuten was geen wijziging voorgesteld. Er werd weinig over gesproken. Alleen zeide Prof. Rutgers, dat de interpretatie van een onveranderlijk artikel door de Algemeene Vergadering niet bindende kan zijn voor volgende Vergaderingen. En deze redenering schijnt geen tegenspraak gevonden te hebben.

Bij het bespreken van de eerste, door de Commissie op Art. 3 der Statuten voorgestelde wijziging deed zich reeds terstond een groot verschil van gevoelen voor.

De voorgestelde wijziging luidde aldus: „Zij (de Vereeniging) kan haar bestuur machtigen, om, onder goedkeuring van curatoren en hoogleraren, eene overeenkomst aan te gaan met de Gereformeerde Kerken in Nederland, volgens welke die Kerken met betrekking tot de theologische faculteit een bepaald zeggenschap uitoefenen, mits daarin worde opgenomen, dat de overeenkomst na verloop van een bepaalden termijn wederzijds opzegbaar is enz.“

Dr. A. Kuyper opperde hiertegen het bezwaar, dat de voorgestelde wijziging op eene toekomst slaat, die nog niet gekomen is. Als de Geref. Kerken het Advies verwerpen of aannemen met amendementen, die de Vereeniging niet kan of niet wil accepteren, dan zou die wijziging geheel tevergeefs zijn aangebracht. Eerst moet dus worden afgewacht, wat de Kerken met het Advies zullen doen.

Wel werd door Mr. Heemskerk daartegen niet geheel ten onrechte opge-

merkt, dat verwerping van de voorgestelde wijziging de behandeling van het Concept-Contract op de namiddag-vergadering eigenlijk onmogelijk maken zou. Want als het Bestuur niet volgens de Statuten van de Vereeniging machtiging verkrijgt, dan kan het ook geen overeenkomst met de Kerken aangaan.

Maar desniettemin werd de discussie gestaakt en bleef de statuten-wijziging onafgedaan. Er werd zelfs met de wijziging geen aanvang gemaakt. De Vereeniging behield het standpunt, dat zij oorspronkelijk innam.

Begrijpelijk is dit wel, want het Advies der 25 broederen, om School en Faculteit met elkander te vereenigen, heeft niet alleen voor de Kerken maar ook voor de Vereeniging voor Geref. Hooger Onderwijs zeer groot bezwaar. Later zullen wij dit helderder in het licht stellen.

Maar de indruk, dien het Verslag der Jaarvergadering achterlaat, kan haast geen andere dan deze zijn, dat de kansen voor het welslagen van het Advies er niet door gerezen zijn.

Als de Kerken in Synode vergaderd zijn geweest, dan komt de Vereeniging voor Geref. Hooger Onderwijs daarna weer saam, om te beraadslagen, wat haar naar aanleiding van het besluit der Kerken te doen zal staan. En wie waarborgt, dat de Vereeniging dan in die vergadering bereid zal zijn, om de door de Commissie voorgestelde wijzigingen aan te nemen en het oorspronkelijk door haar ingenomen standpunt te verlaten?

BAVINCK.

DE BRIEF AAN DE ROMEINEN.

II.

Eerstelijk dank ik mijnen God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.

Want God is mijn getuige, welken ik diene in mijnen geest, in het evangelie zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenke; Allen tijd in mijne gebeden biddende, of mogelijk mij nog te eeniger tijd goede gelegenheid gegeven werd, door den wil van God, om tot u allen te komen.

Want ik verlang om u te zien, opdat ik u eenige geestelijke gave mocht mededeelen, ten einde zij versterkt zoudt worden: Dat is, om mede vertrouwd te worden onder u, door het onderling geloof, zoo het uwe als het mijne.

Doch ik wil niet, dat u onbekend zij, broeders! dat ik menigmaal voorgenomen heb tot u te komen, (en ben tot nog toe verhinderd geweest) opdat ik ook onder u eenige vrucht zou hebben, gelijk als ook onder de andere heidenen.

Beiden Grieken en barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar. Alzoo hetgeen in mij is, dat is volvaardig, om u ook, die te Rome zijt, het evangelie te verkondigen.

Want ik schaam mij des evangelies van Christus niet.

Rom. 1: 8-16a.

Nadat Paulus zijne lezers overtuigd heeft van zijn recht om tot hen een apostolisch schrijven te richten, gaat hij eene schrede verder. Hij tracht in het belang van zijn evangelie hunne harten voor zijn persoon in te nemen. Daartoe begint hij met te zeggen dat hij zijnen God over hen allen dank toebrengt, wegens de hun door Christus' tusschenkomst geschonkene genade. Zoo vast toch staan zij in hun geloof, en zoo beslist belijden zij hun geloof, dat er in de geheele wereld over gesproken wordt. De gemeente van Rome is eene stad op een berg gelijk; zij zet haar licht niet onder een deksel, maar laat het schijnen naar allen kant. Zou de apostel er God niet voor danken dat het evangelie in Rome, het middelpunt der gansche wereld, vasten voet verkregen heeft? Rome's gemeente heeft eene breede plaats in zijn hart ingenomen; God is getuige dat hij haar voortdurend in zijne gebeden aan zijnen God opdringt aan Hem, dien Hij met zijn gansche hart in de zaak van het evangelie dient. Dit laatste voegt hij er niet zonder opzet bij. Diende hij God buiten zijn hart om, gelijk een slaaf zijn meester, dan zou het hem onverschillig zijn of het evangelie al dan niet voortgang maakte; maar nu Hij zijnen God van harte dient verblijft hij er zich over, als de akker vrucht draagt, al heeft hij zelf hem ook niet bezaaid. Echter vergenoegt hij zich niet met zich over Rome's heiligen te verblijven; hij verlangt hen te zien. Altijd bidt Hij dat God hem gunstige gelegenheid geven mag, om tot hen te komen; wel behoeft hij den akker niet meer te bezaaien, maar toch is zijne komst niet overbodig, daar zij dienen kon om den wasdom der vrucht bevorderlijk te zijn. Hoe vurig begeert hij door vermaning, door leering, door vertroosting zijn deel aan haren bloei te mogen bijdragen! Men versta hem echter wel; hij gaat niet uit van den waan als zou hij slechts willen geven maar niet ontvangen. Het tegendeel is waar. Hij verlangt evenzeer om door hen versterkt te worden als om hen sterking toe te dienen. Paulus spreekt niet uit valsche nederigheid alzoo, geenszins, hij wil even gaarne ontvangen als geven, en geleerd worden als leeren; geestelijke gave acht hij zoo hoog, dat hij schoon apostel, het niet beneden zich acht, om ze door tusschenkomst

van den geringsten onder de broederen te ontvangen. De mogelijkheid, om gezamenlijk versterkt te worden in de genade is trouwens gegeven; beiden toch, de gemeente en de apostel zijn één in het geloof; zij kunnen uit eene gemeenschappelijke bron elkander verwikken. Menigmaal heeft de apostel dan ook reeds het voornemen opgevat om Rome's gemeente te bezoeken, ook om onder hen, gelijk als onder de andere Heidenen, eenige vrucht te hebben. Als de apostel zoo spreekt, denkt hij aan de vrucht zijner prediking onder Rome's ongelovige Heidenen; hij wil de gemeente sterken door haar uit te breiden. Dat hij schrijft: onder u — vindt zijne oorzaak daarin, dat hij Rome's bekeerde Heidenen ditmaal aanmerkt als vertegenwoordigers van geheel de heidensche bevolking der stad; in den Christen ziet hij voor een oogenblik den Romein. Immers is hij een schuldenaar van alle Heidenen, schuldenaar van Grieken en Barbaren, van wijzen en onwijzen.

Zou hij dan niet branden van verlangingen om hun door de verkondiging van het evangelie zijne schuld af te betalen? Als hij hier spreekt van Grieken en Barbaren neemt hij de in zijne dagen onder de Grieken gebruikelijke onderscheiding over; deze toch verdeelden de volken in Grieken, die zich de Grieksche beschaving hadden toegeëigend, en in Barbaren, vreemden, uitlanders, die men als de onbeschaafden aanmerkte; tot deze laatste rekenden zij ook de Joden. Door zich aller schuldenaar te heeten laat Paulus ons als in zijn hart zien; wij bespeuren dat hij zich aanmerkte als een die de menschen onthield, wat hij hun schuldig was te geven, zoo hij hun het licht des evangelies niet toebrengt. Hij predikt aan den geleterde, op het gevaar af, dat men gelijk te Athene, met hem spot; hij predikt aan den onwijze, al moet hij worstelen met de taal om hem de verborgenheid van het evangelie begrijpelijk te maken. Men wane dan niet dat hij zich met opzet van Rome verre gehouden zou hebben, als een, die zich schande om in de groote wereld stad op te treden met het evangelie des kruises. Paulus schaamt zich het evangelie niet. 't Is geene eer voor het evangelie om door Paulus bediend te worden, maar eene eere voor Paulus om het evangelie te mogen bedienen. Den engelen zelfs zou het eene eere zijn om de banier des kruises te oppheffen; hoeveel te meer iemand als Paulus, die zelf van zich getuigt niet waardig te zijn een apostel genaamd te worden, wijl hij Gods gemeente vervolgd had!

VAN ANDEL.

AAN EEN JEUGDIGEN AMBTGENOOT.

AMSTERDAM.

Waarde Broeder,

Op een onzer vroegere Synodes deed een praeadviseerend lid eens een voorstel, waarvan een ander praeadviseerend lid verklaarde: „bet is zoo heider als glas, maar er zit ook niets in.“

Dit gezegde heb ik onthouden, en dikwerf kwam het mij voor den geest, niet het minst in de laatste maanden.

Hij, die op de Synode van 1888, te Assen gehouden, het voorstel deed dat, bij de vereeniging en samensmelting der beide Kerkengroepen het beginsel moest gehandhaafd blijven, dat de Kerken naar Eigen Inrichting hebben voor de opleiding tot den dienst des Woords, althans wat de godgeleerde vorming betreft, kan, dunkt mij, tenminste hierop gerust sterven, dat hij geen voorstel gedaan heeft waar niets inzat.

Als we nagaan wat er uit is voortgekomen, en wellicht nog voortkomen zal, moeten we tot de gevolgtrekking komen, dat er ontzaglijk veel inzit.

Tot hertoe is er echter niet uit voortgekomen wat men thans noemt: de vrede der Kerken.

Of dit er inzit, zal de tijd moeten leeren.

Ik voor mij vrees echter, dat we op den vrede der Kerken nog lang zullen moeten wachten.

Indien de aanst. Synode het status quo handhaaft, en alles bij het oude laat blijven, moet men niet meenen, dat de vrede der Kerken, als eene hemelsche dauw, op ons zal nederdalen.

En indien zij tot vereeniging van de E. I. met de Theologische Faculteit der Vrije Universiteit besluit, dan zal de vrede der Kerken ook nog wel te wenschen overlaten.

Had men voorgesteld: De Theologische School te Kampen is de School waar alle aanstaande dienaren des Woords, in den regel, hunne opleiding tot het predikambt moeten ontvangen, dan had men een voorstel gehad „zoo heider als glas.“ Maar dan had er ook niets ingezeten.

Niets althans wat geleerde en scherpzinnige mannen aanleiding zou kunnen geven tot verschillende uitlegging, tot elkander bestrijdende conclusiën, tot beschuldigingen van woordbreuk, kwade trouw, misleiding.

En de Kerken hadden niet geleden onder den vloek der dubbelzinnigheid. En we waren, met deze zaak, geen schouwspel geworden voor onze landgenooten.

Het is echter niet mijn doel mij in mijn schrijven aan u, in de discussie over het C.-C. te mengen. Deze arbeid is in bekende handen. Daarenboven hebben reeds zoovele onbekwame handen er zich naar uitgestrekt, dat er, op 't oogenblik, geen volk meer behoeft aangenomen te worden.

Vele jaren geleden, op eene algemeene Vergadering van Christelijk Nationaal Schoolonderwijs, hoorde ik eens een aanzienlijk rechtsgeleerde en Staatsman, nu reeds jaren overleden, zeggen: „de oplossing der schoolkwestie ligt in de solutie van Kerk en Staat.” Als ik mij wel herinner, behoorde hij tot de rechterzijde der anti-revolutionairen.

In den loop der jaren is echter de stroom meer en meer naar links gelopen. De democratie, in Staat en Kerk, is ook historisch Nederlandsch, onze kracht en onze roem, als een uit het Calvinisme herboren volk.

Maar er is een mits bij. Mits Demos geleid wordt door godvruchtige, geleerde en talentvolle mannen, mannen des vertrouwens, en die vertrouwd worden. De leiding, de regering moet zijn in de handen der voortreffelijksten. Dat heeft Calvin ons geleerd. Dat leert geheel de H. Schrift, zoowel het nieuwe als het oude Verbond.

Maar als dit wordt losgelaten, als bevoerd wordt, dat er geen „heeren” naar de tweede kamer moeten, als er geen heeren diakenen, ouderlingen, predikanten moeten zijn, maar dat al die heeren, in Kerk en Staat, dan alleen goed en betrouwbaar zijn, als zij uitvoerders willen wezen van hetgeen het volk oordeelt dat geschieden moet; dan krijgt, m. i. de democratie een zeer bedenkelijk aanzien.

Het is geen Gereformeerde Kerkregering meer, als men door de leden der Gemeente laat beslissen hoe de opzieners, in de Classicale en meerdere Vergaderingen stemmen moeten over een aan de orde gekomen onderwerp. En het is in 't geheel geen Kerkregering meer, maar politieke partijregering, als men de afvaardiging naar de meerdere Vergaderingen beheerschen laat door de opinies van hen, die men afvaardigt.

Dan nog van den vrede der Kerken te spreken is wel zeer optimistisch.

Hoe meer de wereld haar invloed in de Kerken zal laten gelden, hoe minder de kans wordt op vrede in de Kerken. Want de wereld kent geen vrede, omdat zij noch oprechtheid noch vroomheid bezit. De vroomheid en de oprechtheid alleen moeten de Kerken, gelijk als den enkele geloovige, behoeden, en Israël verlossen uit benauwdheden.

Dit zijn waarheden als, . . . nu ja, waarheden die iedereen kent en toestemt. Mochten ze in de praktijk maar meer beoefend worden!

Ik acht het eene uitnemende zaak voor het recht der Kerken te komen, maar dan moet men beginnen met de regering der Kerken te laten in de handen der opzieners. Het gezag te verplaatsen van de opzieners naar de individuele leden der Gemeente is tegen de ordonnantien Gods, en zal nooit leiden tot den vrede der Kerken.

Dit is voor mij altijd ook het stuitende geweest in al de handelingen over de z. g. eenheid van opleiding, dat de Kerken met eene particuliere Vereeniging kibbelen moeten om een stukje gezag. Men wil souvereiniteit in eigen kring, maar dan moest het ook voor allen duidelijk zijn, dat de Kerken, en zij alleen, zeggenschap hebben over de opleiding harer eigen dienaren. Het moest, dunkt mij, eene eer en een voorrecht geacht worden voor eene Vereeniging die op Gereformeerde grondslag staat, dat recht der Kerken onvoorwaardelijk met blijdschap te erkennen, en te toonen dat men het erkent.

Dit schijnt echter te veel geëischt te zijn van eene Vereeniging, die het Hooger Onderwijs behartigt. En het is algemeen bekend, dat er zelfs Kerkedienaren zijn, die de Kerken het recht en den plicht ontzeggen om hoogleeraren te benoemen, die aanst. dienaren des Woords in de Theologie moeten onderwijzen. Op de jongste vergadering van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs sprak een hunner het nog rondweg uit: „dat de Theologische professoren benoemd behooren te worden door dezelfde autoriteiten, die de Hoogleeraren der andere faculteiten benoemen. Hij meent, dat men aan de Vereeniging te kort doet, door de benoeming in handen der Kerken te leggen.”

Zoo luidt althans het verslag in de *Heraut*. Hoe uit zulke principes in de bestaande toestanden eenheid van opleiding moet geboren worden is mij, voorals nu, geen raadsel.

En hoe men, met zulke principes in het hoofd en in het hart, nog voor de aanneming van het C.-C. kan stemmen begrijp ik evenmin.

Dan begrijp ik nog beter de denkbeelden van een broeder, een handelsman, die, ook volgens genoemd verslag, tegenover Prof. Rutgers volhield, dat eenheid van opleiding niet noodig is, dat er tusschen Kampen en Amsterdam principieel, dogmatisch verschil bestaat, de vereeniging der beide Scholen in geen enkel opzicht gewenscht is, schade zal brengen aan de wetenschap, en invloeden zal brengen binnen den kring der Vrije Universiteit, die niet voldoende kunnen worden generaliseerd. En wat Prof. Rutgers hier ook tegen inbracht, deze spreker bleef het met den Hoogleeraar oneens, bleef zijn bezwaren handhaven. Vooral nu Prof. A. Kuyper, de Hoogleeraar in de dogmatiek, niet meer zijn overwegenden invloed aanwenden kan, de z. i. schadelijke invloeden zouden kunnen overheerschen.

Uit hetgeen deze spreker verder zeide van Kampen en de verschillen tusschen Van Velzen en Brummelkamp, (nota bene in 1877, toen er geen geschillen meer waren!) blijkt wel, dat niet ieder, die spreekt, altijd toegerust is met de noodige kennis van zaken en feiten.

Met het oog op zulke verschijnselen, die aan weerskanten zijn waar te nemen, valt het mij inoselijk in het vooruitzicht van den vrede der Kerken mij te verblijden. Toch acht ik de aanneming van het Compromis voor beide partijen, en voor Kerk en Vaderland in het algemeen, wenschelijk.

Nuttigheidsredenen alzo, utiliteitspolitiek, zegt ge wellicht.

Ik troost mij echter met de wetenschap, dat ik de eenige niet ben, tegen wien men dit zeggen kan, en dat zelfs hooggeplaatste en met macht bekleede mannen wel eens iets moeten doen of laten, dat zij niet doen en niet laten zouden, zoo de omstandigheden het niet verhinderden.

Zelfs de Czaar van Rusland en de Procureur der Heilige Synode van het Czarenrijk ondervinden, nu en dan, dat zij beperkt zijn.

Volgens de verslaggever in de *Heraut* heeft de Vereeniging voor Hooger Onderwijs enz. door de C.-C. niet te verwerpen, „een zeldzaam groote Concessie aan de Kerken gedaan.”

Maar zij heeft dit offer gebracht om den vrede van Jeruzalem.

Dit strekt haar zeker tot eere. Daar behoefte zij zich niet voor te schamen en daar zal zij ook nooit berouw van hebben, want wel zullen ze varen, die Jeruzalem beminnen.

En voor 't overige, mijn broeder, ik denk maar veel onder alles wat geschiedt, en te midden van al den onvrede aan het braambosch dat in brand stond, en waar van gemeld wordt: *de braambosch verteerde niet*.

Met bekende gevoelens, t. t. W. H. GISPEN.

KAMPEN, 9 Juli. Voor het Gymnasium, verbonden aan de Theologische School te Kampen, was de laatste week zeer belangrijk. Twee van hare Leeraren verkregen den doctoralen graad. De Heer J. van der Valk promoveerde laatstleden Maandag tot Doctor in de Letteren aan de Vrije Universiteit, op eene dissertatie getiteld: *De Lucretiano Carmine a poeta perfecto atque absoluto*. En de Heer J. Kapteijn verwierf daarna den doctoralen graad in de Letteren aan de Stadsuniversiteit te Amsterdam op een proefschrift *De Spartanorum belli pacisque consilii, tempore regni Agesilai usque ad pacem Antaleidae*.

Wij wenschen onze beide Leeraren van harte geluk met den Doctorstitel, die hun thans als bekroning hunner studiën is toegekend en hopen van harte, dat hun wetenschappelijke en praktische arbeid beide bij den voortduur aan de Gereformeerde Kerken ten goede moge komen, en rijkelijk bijdrage tot den bloei en de welvaart van het Gymnasium te Kampen. Red.

AMSTERDAM, 8 Juli 1902. In onze vergadering van heden (8 Juli) stelde onze beminde Leeraar *Dr. G. Wisse Jr.* ons er mede in kennis, dat Z. Eerw. eene roeping had ontvangen van de Geref. Kerk van Hoogeveen.

Terwijl we Z. Eerw. de wijsheid toebediden die van Boven is, om in deze tot eene beslissing te komen, spreken we tevens uit dat we als Raads- en Gemeentelieden van harte hopen, dat de Heere zijnen dienstknecht, indien het in zijnen Raad kan bestaan, ons nog late, om zijn werk in ons midden nog voort te zetten Gode tot eere en der Gemeente tot zegen.

Namens den Raad der Geref. Kerk van Ooerloom, A. A. VAN OPSTAL, Scriba.

VOLKSNODEN. De arbeid op de Steenfabrieken.

Enige maanden geleden is ook in deze rubriek gesproken over die fabrieken. De lezers herinneren zich ook, dat onze opmerkingen tegenspraak hebben gevonden. Tot ons genoegen kunnen we nu mededeelen, dat vervuld is de wensch, van onderscheidene zijden geuit, naar een opzettelijk onderzoek van den arbeid op die fabrieken in Z.-Holland, inzonderheid van den vrouwenarbeid. De Afdeling Gouda van „Patrimonium” heeft in het blad van dien naam het volgende rapport geplaatst.

Rapport
van het onderzoek naar de toestanden in de steenfabrieken aan den Hollandschen IJssel, ingesteld door het Bestuur van de Afdeling Gouda v/h Ned. Werkl. Verbond „Patrimonium”. Te weten door 3 Commissien uit dat Bestuur, bestaande elk uit 2 personen. Zij hebben getracht op te sporen de volgende zaken:

- 1e. Wat wordt verstaan en is begrepen onder het z. g. Contract;
- 2e. Wat is het werk dat geëischt wordt van hen die in dat Contract zijn inbegrepen;
- 3e. Wat is het loon van hen die dat werk verrichten:
 - a. Der mannen,
 - b. Der vrouwen,
 - c. Der jongens en meisjes.
- 4e. Hoe is de toestand van hen die zich in die steenfabrieken bevinden.

a. *Het Contract.*
Dit Contract wordt in den regel aangegeven in den nazomer, de maanden Augustus en September zijn hiervoor gewoonlijk aangewezen; voor den tijd van één jaar, ingaande op 1 Nov. tot en met 31 Oct. van het daarop volgend jaar.

De man of vader verhuurt zich met zijn gezin; in ieder geval is hij verplicht, zoo de fabrikant dit vraagt, zijn vrouw en kinderen beschikbaar te stellen ten allen tijde.

De fabrikant neemt zooveel werkkracht als hij behoeft.

Bij verbreking van zulk een contract staat voor den betrokken arbeider niets anders open dan heen te gaan buiten het gebied der steenplaatsen, daar hij dan bij niet één steenfabriek werk kan verkrijgen; immers, de arbeider wordt nergens aangenomen, dan na vertoon van een geschreven bewijs van zijn laatste patroon, waarbij staat vermeld dat hij (arbeider) met goedvinden van zijn patroon is vertrokken.

Is de arbeider echter zes weken achtereen buiten de steenplaatsen geweest, dan bestaat de kans weer aangenomen te worden.

Een en ander is vrucht der organisatie van de patroons. Genoemd contract is, naar ons wordt verzekerd, geen beschreven overeenkomst, doch slechts een mondelinge afspraak.

b. *Het werk*
van hen wordt geëischt gedurende de geheele productie van den steen, vanaf het ophalen der kleigronden tot het afleveren toe.

Hieraan wordt gearbeid door mannen, vrouwen, jongens en meisjes.

De mannen werken geregeld het geheele jaar, met uitzondering van gesloten water en andere bijzondere weersomstandigheden.

Zij baggeren de grondstof voor het artikel (de klei) op uit den IJssel. Dit is zwaar en vermoeiend werk en vereischt zeer veel krachtsinspanning. De vrouwen hebben gedurende 20 weken werk, dat is de z. g. n. vormtijd; de andere 30 weken hebben zij niet geregeld werk, evenwel moeten zij steeds gereed zijn, om dat werk te verrichten, wat geëischt wordt, wat dan gewoonlijk bestaat uit: vaartuigen leiden, die de steenen vervoeren naar de afnemers.

Ook moeten de vrouwen steeds gereed zijn, om de steenen te dekken met matten, bij regen. Dit zoowel des daags als des nachts, Zon- of Feestdagen, tot behoud van het artikel.

Het werk is voor de vrouwen voornamelijk in den vormtijd zeer afmattend; de gewoonte vervangt hier voor het grootste gedeelte de natuur, daar de aard der werkzaamheden niet is overeenkomstig den aard en bestemming der vrouw. Meermalen toch heeft het plaats, dat de vrouwen, bij z. g. uitkruisen, in zwijm vallen; dezulke worden alsdan ter zijde geleid, en bijgebracht, om, na een uur of half uur pauze, weer aan den arbeid te gaan. Zij staan alsdan voor een gloeiende massa; als bewijs diene, dat de wagens hiervoor gebruikt meermalen in brand geraken, bij bezoek aan de steenfabrieken steeds duidelijk waar te nemen.

Dit heeft er zelfs toe geleid dat er één fabrikant te Gouderak is, die ijzeren wagens heeft laten vervaardigen, om het in brand geraken te voorkomen.

Ook verrichten de vrouwen wel het z. g. opzetten, waarbij het dikwerf voorkomt, dat de neus aan 't bloeden gaat door het gedurig en langdurig gebukt staan, dat deze arbeid vereischt.

De jongens en meisjes verrichten werkzaamheden overeenkomstig hunne handigheid; deze bestaan gewoonlijk uit het karretje rijden en richten.

De werkdag regelt zich naar den tijd van 't jaar. Des zomers van 5 uur 's morgens tot 7 1/2 uur 's avonds.

Daar de arbeid geschiedt per hoeveelheid, is het geheel afhankelijk van de drukte van het bedrijf, wat de duur van den arbeid betreft.

De vrouwen werken nog wel meer per uur dan de mannen. De vrouwen per uur werkend, is hun tijd verdeeld als volgt: 5-8, 9-10 1/2, 11-12, 1-3, 3 1/2-4 1/2 5-7 1/2 uur.

c. *Het loon.*

Der mannen. De mannen verdienen per jaar f 300.—. In den zomer is het loon afwisselend van 7 tot 9 gulden per week; daartegenover staat dat in den winter dit aanmerkelijk minder is, en bij ongunstig weer en gesloten water niets wordt verdiend.

Als de mannen in den zomer per uur werken, is het loon 10 cent per uur, bij velen in den winter 8 cent per uur.

Der vrouwen. Het loon der vrouwen is zeer afwisselend, b. v. het opzetten geeft 2 1/2 cent per duizend, het ruw knippen geeft 6 a 7 cent per uur, eveneens het scheepskruisen, terwijl voor het matten der steen (bij regen) wordt gegeven de molm der gebruikte turf; er wordt gerekend op 30 zakken per jaar, tegen een waarde van 8 centen per zak, voor de arbeiders gerekend; bij verkoop echter slechts 5 centen geldend, zoodat wij dit kunnen saamvatten in deze woorden: geen loon naar werk.

Er is ons ten stelligste verzekerd dat een vrouw niet meer dan 60 tot 70 gulden per jaar verdient.

De jongens en meisjes verdienen in den drukken tijd 4 tot 5 gulden samen, daar deze alsdan veelal zulk werk verrichten, dat

dit samenvalt, en als gevolg de verdiende loonen moeten gedeeld.

De toestand.

Hoe de toestanden daar in die fabrieken zijn onder deze arbeiders ligt voor de hand. Immers, waar de vrouw van hare plaats uit het huisgezin wordt weggenomen, waar is dan de gezelligheid van den huiselijken kring?

Medegesleept in den strijd om het bestaan, en dat op zulk een wijze, kan niet anders dan ten zeerste ontvaard werken op deze schoone scheppingsorde: Het Huisgezin.

Bij ziekte niets, letterlijk niets uitgekeerd, bij ouderdom geen pensiooneering; wie is hier verantwoordelijk?

Wij, als Bestuurders van Patrimonium der afd. „Gouda” deelen u dit resultaat onzer onderzoeking mede, en kunnen niet anders, ja, gevoelen het onze roeping en plicht, tegen zulke toestanden ten ernstigste te moeten protesteeren, en alle geoorloofde middelen ter hand te nemen, en die regeling te helpen treffen, die moge leiden tot verbetering dier arbeiders.

Daar wij onzen districts-afgevaardigde, den heer Idenburg, een afschrift van dit rapport hebben ter hand gesteld, waarvan Z. E. veel belangstelling heeft kennis genomen en daarna persoonlijk een bezoek heeft gebracht aan de steenfabrieken, ons verzekerde deze zaak verder te onderzoeken, waarin verbetering gelegen is, komen wij daar dan later nog wel op terug.

Tijdens dit onderzoek bleek ook duidelijk de noodzakelijkheid tot oprichten eener Afd. ; ook daar zijn pogingen voor aangewend.

Nadat onzen voorzitter P. J. Rolijn te Gouderak, in eene Openbare Vergadering die goed bezocht was, gesproken had over: „De arbeiders en de vereenigde arbeiders”, daarna te Moordrecht met het onderwerp: „Onze Strijd”, mochten wij onzen arbeid zien bekroond, dat eene Afd. Moordrecht-Gouderak tot stand kwam met aanvankelijk 24 leden.

Hiermede M. d. R. heb ik u medegeleed onzen arbeid langs den IJssel, hopende dat dit in een eerstvolgend No. een plaats moge vinden, waarvoor ik u dankzeg.

De Secretaris,
Gouda, Juni 1902. N. VAN VLIET.

Aan die Afdeling ook onzen dank. En wat ons oordeel betreft — wij stemmen in met de redactie van „Patrimonium.” „Het komt ons, na alles wat wij van eene op deze wijze gedreven industrie gehoord hebben, wenschelijk voor, dat maatregelen worden genomen, die den arbeid van vrouwen, allereerst die van gehuwde vrouwen, aan de steenfabrieken doet ophouden.

Wij zijn niet blind voor de eischen van het bedrijf, dat slechts gedurende een zeker deel van het jaar in werking is en daardoor tijdelijke hulp van velen noodig heeft. Maar alles heeft zijne grenzen. In elk geval mag ter wille van eenig nijverheidsbelang de gehuwde vrouw niet op deze wijze aan hare natuurlijke plaats ontrukkt, om op deze schandelijke wijze misbruikt te worden!!

We voegen er bij, wat we vroeger reeds hebben gezegd: hier is een taak, niet alleen voor den wetgever, maar eerst en meest voor de bediening des Woords en de belijdenis der waarheid in leer en leven, van allen die den Heere vreezen en voor Zijn Woord beven. Och, dat de Gemeente, hare ambtsdragers voorop, meer er naar stond, in werkelijkheid „het zout der aarde” en „het licht der wereld” te zijn.

L. LINDBROOM.

Bokaankondiging.

Diakonie en Overheid. Referaat gehouden op de Prov. Diakonale Conferentie der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland, te Rotterdam 29 Mei 1902 door P. A. E. Sillevius Smitt, bedienaar des Woords. Rotterdam. A. ter Weeme.

Dit referaat handhaaft vooral de zelfstandigheid der kerkelijke armverzorging tegenover de aanmatigingen en aanrandingen van den staat. Het stelt in het licht, dat alleen de Kerk van Christus de armen op de rechte wijze en uit het rechte beginsel verzorgen kan. Indien dit in die mate het geval is, als Ds. Smitt aanwijst, dan valt er niet veel tegen te zeggen, dan alleen, dat de Kerk, die tot zoo grootsche taak geroepen is, alle eeuwen door getoond heeft, dat zij die taak in het geheel niet of slechts uiterst gebrekkig vervult. Moge het lezenswaardige referaat van Ds. Smitt daarom in de eerste plaats de kerkelijke diakonie aansporen, om getrouw te zijn in wat haar op de handen is gezet.

INGEZONDEN.

Hooggeachte Redacteur!

Naar aanleiding van het eerste stukje in de *Bazuin* van 20 Juni l.l., getiteld „Vertrouwen”, verzoekt ondergeteekende vriendelijk een plaatsje in de e. v. *Bazuin* voor het volgende, U bij voorbaat zijn dank betuigende.

Als eenvoudig, onontwikkeld, gewoon burgerman nadenkende over den tegenwoordigen gespannen toestand in de Kerken vroeg ik mijzelf af: is dat nu alles gevolg van de Apostolische vermaning „hebt liefde onder elkander”, of is hier heerschzucht, doordrijverij in het spel? Vergeet men het „wie de meeste onder u wil zijn, zij aller dienaar?” Als ik nu in dezen tijd de verslagen lees van Classicale en Provinciale vergaderingen, en ik ga dan na hoe hierbij naar niemands meening in de belangrijkste zaken der gemeente gevraagd wordt, dan vraag ik: is dat nu niet de meening van elk kerkeraadslid en afgevaardigde naar hogere verg. in het bijzonder? Want de overheerschende meening in de gemeente is toch anders. Berust nu de juiste meening bij den Kerkeraad of in de Gemeente? Ik heb altijd gedacht, dat er een dienende en niet een heerschende macht was. Hieruit blijkt misschien wel in het oog van anderen, dat ik

nog erg onontwikkeld ben, maar indien er zoo nog meer zijn, dan zijn we toch nog niet onmondig, en moet, dunkt mij, elk kerkeraadslid ook rekening houden met de meening der gemeente. Misschien heb ik het mis, dan wilt U wel zoo goed zijn, mij hierin te onderwijzen.

In bovengenoemd stuk lees ik: „Wantrouwen bestond er reeds voor de vereeniging der Kerken (Gemeenten) in 1892. Hervormde waarheidsvrienden en gescheiden Gereformeerden hadden jarenlang op veel te gespannen voet geleefd met elkander.” Waar bestond die spanning? Bij de Hervormden? Of is die spanning na de dolantie openbaar geworden? Opgegroeid in de Oud-Gereformeerde, en later in de C.-G. Gemeente, weet ik mij dit niet goed te herinneren. Wel weet ik dat hier in R. waarheidsvrienden en C.-G. in commissien zaten voor school en inw. zending; dat Ds. v. d. Hagt als Hervormd predikant bijbellezigen hield in de C.-G. Kerk; dat elken Zondag door onze geachte leeraars den Heere gebeden werd, dat het Hem mocht behagen onzen Hervormden broeders licht en moed te schenken om het Synodale juk te verbraken en zich met ons, als één in belijdenis, te scharen rondom Gods Woord. 't Is waar, velen der toenmaals Hervormden, later Doleerenden, waagden zich in geen C.-G. Kerk; enkele anderen, die het in ons midden niet konden vinden, ontvreden, voegden zich tijdig of ontijdig bij de Herv. Gemeente en werden een weinig laten weer doleerend en bestreden de C.-G. Waarom? Omdat de leer niet zuiver was? Omdat men zich daar niet hield aan Gods Woord? Neen; maar omdat toen, naar hun meening, de richting, de weg, dien de pioniers van '34 ingeslagen hadden, de rechte niet was. Wij waren zoo achterlijk, zoo weinig bewust van de noodige uitbreiding, zoo zelfgenoegzaam in eigen kring. Vertrouwen? Wantrouwen? Waarom moesten er overal en allerevee zooveel Kerken, noodig of onnoodig, gesticht, waarom het aantal leden kunstmatig en zoo hoog mogelijk opgevoerd worden? Waarom misten we van '86 af dien broederlijken toon, die wel sprak tijdens de vereen. van de Oud-Geref. en de C.-Afgescheiden op de Synode te Middelburg in 1869? 't Heugt mij nog, hoe in eene ontboezeming het gevoelen van velen uitkwam.

Liefde, zoete liefdebanden

Dwingen mij een welkom af.

Trots des satans list en tanden

Ligt verijd'ring in het graf.

'k Weet wel, vóór dien tijd was het ook niet alles broederlijke liefde geweest; maar met het voldongen feit werd ook de behoefte kenbaar om daarop niet terug te komen, want: Ook voor Engelberts te bidden
Stroomt uit liefde van 't gemoed;
en de drijfeer was:

Zijn wij één in onzen Heiland,

Zijn wij één met 's Vaders Geest,

Zijn wij één aan 's Bijbels leiband,

Zijn wij één met God het meest!

Waarom moeten nu eerst zooveel andere zaken, *bijzaken* in orde gebracht worden en dan de liefde?

Men is tegenwoordig bang iemand te ontmoeten, die zich nog al ingewerkt heeft in de volgens hem hoognoodige zaken betreffende Kerkrecht, Kerkverband enz. enz.; men wordt dan, als men ten minste geduldig luisteren wil, overtroemd en begraven onder allerlei vreedme, 'k geloof Latijnsche woorden, waarvan dikwijls de bedoeling niet begrepen wordt; 't is exegese, quintessens, missive, clause, neen, om van te duizelen.

Om echter op de zaak terug te komen, naar aanleiding van de zoo aangename vergadering van manslidmaten van Kerk A in de vorige week alhier gehouden, dacht ik zoo: onze School te Kampen bestaat reeds van 1851 af; nog nooit is er, voorzoover mij bekend is, eenige aanmerkingen geweest op de leer of wijze van opleiding; altijd hebben de Gemeenten zorggedragen voor de financiën. Waarom kunnen nu niet alle jongelingen van Geref. belijdenis, gegrond op Gods Woord, wier lust het is tot den dienst des Woords opgeleid te worden, naar Kampen gaan? Dan zou er dunkt mij, ook aan den anderen kant, aan de verzuchting van den op die vergad. aanwezigen broeder van Kerk B (die er ook bezwaar in had om de School te doen verdwijnen), voldaan kunnen worden, n. l. om de V. U. te steunen Zeker geloof ik, en persoonlijk wil ik het wel verzekeren, wanneer de Th. Sch. te Kampen door alle Geref. Gem. erkend werd als de School voor de opleiding van aanstaande dienaren des Woords, dat er dan velen met mij zullen zijn, die lid willen worden van de V. U., die dan in de behoefte aan Chr. wetenschappelijke opleiding van aanstaande Dokters, Advokaten, Notarissen, enz. zou kunnen voorzien.

Ik weet wel, dat dan het beoogde doel der V. U. niet zal bereikt worden. Maar toch is het zoo, dunkt mij, verre ten verkiezen boven het tweedracht-zaaien en in-oenigheid-leven van allen die onderschrijven 't één Heer, één geloof, één doop.” Dan zal er ook geen gevaar meer zijn van een beding terug te komen, noch beloften te schenden, maar zullen allen in den lande samen kunnen werken (a) aan de opleiding van aanstaande dienaren des Goddelijken Woords, (b) aan de wetenschappelijke vorming van aanstaande Chr. Dokters enz.

Hoogachtend,
R. dam, Juni 1902. J. H. V.

Mijnheer de Redacteur!

Ongarne schrijf ik nogmaals over de Opleiding.” Nu deze brandende vraag een personenzaak schijnt te worden, heb ik er toch behoefte aan.

Het is alsof de persoon van Prof. L. alleen in het spel is. Hijzelf heeft al verklaard dat hij het zoo goed meent met de zaak des Heeren, die hij tot het einde zijns levens wensch getrouw te blijven. Thans komt een broeder P. B. uit Delft dit nog eens berinneren, dat Prof. L. een man uit één stuk is, die de Kerk des Heeren liefheeft en als het moest alles voor haar zal opofferen.

Maar, M. de R. ! van wien onzer Professoren mag dit niet getuigd en van wie onzer Herders en Leeraars niet? Naar den aard der liefde oordeel ik, dat elk Gereformeerd mensch elk oogenblik gereed is om voor de eere Gods het leven af te leggen, als dit geëischt werd. Hierom behoefde de een zich niet boven den ander te verheffen of de een bijzonder boven den ander geprezen te worden. Ik schaar mij gaarne onder degenen die Prof. L. hoogachten om zijns werks wil en om zijns ijvers wil voor God en Zijne Gemeente.

Dit neemt echter niet weg, dat ik zijne handelwijze en die van Prof. N. inzake het Compromis blijf afkeuren. Had men op de verg. te Utrecht niet uitsluitend tegenstanders maar ook voorstanders van het Compromis genoodigd en in elk geval de 25 opstellers, dan had men geen eenzijdige verklaring van het Compromis gekregen, waardoor verkeerde hartstochten zijn geprikkeld geworden.

Deze 25 opstellers zouden inlichtingen hebben gegeven, waardoor vele bezwaarden zouden gerustgesteld zijn. Ik blijf deze handeling van onze Prof. L. en N. afkeuren, op gevaar af van beschuldigd te worden Gods volk, d. i. Zijn oogappel, in Prof. L. c. s. aan te raken.

Neen, Gel. Broeders en Zusters in onze Heere Jezus Christus, ik noch iemand die met dit Compromis (des noodig gewijzigd) instemt wil Gods volk smart aandoen.

Maar dit smart ons, dat gij u in een verkeerd weg liet leiden op de Verg. te Utrecht, door deze 25 Broeders niet uit te noodigen.

Er is geen sprake bij deze Broeders geweest om plechtige beloften te schenden. Er is in 1892 niet bedongen dat de Theol. School te Kampen zou gehandhaafd blijven tot den jongsten dag. Alleen is vastgesteld dat de Kerk eene eigene Inrichting zou hebben voor de opleiding. Wordt dit Beding nu opgeheven door het Compromis? Ik meen neen. Maar de School moet toch uit Kampen, hoor ik antwoorden. Welnu, welk belang heeft de Kerk bij Kampen? Kampen is reeds voor jaren minder geschikt geacht als plaats, waar de Theol. School gevestigd was.

Voor jaren is er al over gehandeld om de school naar eene andere plaats over te brengen.

Het Compromis zegt hier niets over, laat dit aan de Synode over. Het zou kunnen zijn, dat de geheele Universiteit naar Kampen werd overgebracht of dat de Theol. School naar A'dam moest verhuizen, of wel beide inrichtingen naar een derde plaats.

M. de R. ! ik durf niet zooveel plaats van uwe welwillendheid vorderen.

Anders zou ik er op willen wijzen, hoe onder Gods Bestuur de a.s. Synode geroepen wordt deze zaak nu af te doen, of voor een groot aantal jaren de nadelen van een tweerlei opleiding te bestendigen. Hoe nu de Kerken gelegenheid wordt aangeboden meer invloed te oefenen op de zogenaamde Vrije studie of de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit, wier studien de Kerk nu al een tal van jaren heeft toelaten.

Ik eindig met den wensch dat de Heere geve, dat deze begeerde zaak, éénheid van opleiding, dit jaar tot stand kome, al zou er dan ook nog eene Synode in het najaar moeten gehouden worden, waarop het Compromis kan aanvaard worden, na terugzonden te zijn naar de Kerken.

Hoogachtend,
Uw Dev. Br. in Christus,
Ds. M. VAN DEN BOOM.
O. a/d A., 1 Juli 1902.

Welveroorde Zeergel. Heer en Redacteur der Bazuin!

Mag ik nogmaals voor onderstaande regelen een plaatsje in de Bazuin vragen?

Den 29n Mei j.l. kwam bij den Kerkeraad te Delft een verzoek in van bezwaarde broeders inzake het Concept-Advies der 25(23) broeders Ds. J. van Andel c.s. rakende de opleiding tot den dienst des Woords in onze Kerken. Dit bezwaarschrift was getekend door 141 leden der gemeente van Delft waaronder acht ouderlingen en vier diakenen.

Deze broeders verzochten, dat hunne bezwaren ter kennis van de a.s. Provinciale en Generale Synoden zouden gebracht worden.

Dit verzoek werd door den Kerkeraad ingewilligd. Niet één steun verhiel zich hiertegen en zoo werd het door den Kerkeraad verzonden. De Provinciale Synode van Zuid-Holland zond echter dit bezwaarschrift bij den ondergeteekende terug en wel den 24n Juni j.l., hoewel het besluit den 3n en 4n Juni reeds genomen was.

Aangezien de tijd om inlichtingen te vragen enz. voorbij is, hebben de bezwaarde broeders nu hun bezwaarschrift met een aanklacht tegen de handelwijze der Provinciale Synode van Zuid-Holland ter kennis van de aanstaande Generale Synode gebracht. De stemmingen der Provinciale Synodes zullen in deze geen getrouw afbeeldsel blijken te zijn van de stemmingen der gemeenten, indien deze hierin erkend waren.

Brieven franco onder lett. Z. aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:

J. M. PLEITER

EN
R. GROENENDIJK.

AMSTERDAM,
3 Juli 1902.

Huwelijksinzegening 17 Juli a.s. 12^{1/2} uur, Keizersgrachtkerk.

Voor de vele blijken van belangstelling, ons betoond bij de herdenking onzer 25-jarige **Echtvereniging**, betuigen wij langs dezen onzen hartelijken **dank**.

R. L. SMILDE.

M. T. SMILDE—ROMKEMA.

SNEEK,
9 Juli 1902.

Heden overleed, in de volle verzekerdheid des geloofs, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader, de heer

Leendert Boon,

in den gezegenden ouderdom van bijna 89 jaar.

Uit aller naam.

RIJNS-) G. VAN DER MEY,
BURG,) Wedn. van M.C. BOON.
ALFEN,) B. BOON.
WAD-) C. BOON—VAN KLEEF.
DINGS-) L. BOON.
VEEN,) H. BOON—
LEID-) JANZWEERT.
SCHEN-) L. BOON.
DAM,) G. BOON—
BOUW-) BOL.
OUDSHOORN, A. VERGUNST.
3 Juli 1902.

Onze geliefde Broeder

Leendert Boon

ging hedenmiddag op achtentachtigjarigen leeftijd de ruste zijns Heeren in.

Gedurende 34 jaren diende hij als ouderling der Gemeente des Heeren alhier met liefde en trouw. Voor die Gemeente leefde hij. Om zijns werks wil zal deze rechtvaardige bij ons in zegenend aandenken blijven. Namens den Raad der Geref. Kerk te Alfen a/d Rijn,
M. SCHURMAN, Praeses.
J. EIGEMAN Wzn., Scriba.

Na een langdurig en zeer smartelijk, maar ook geduldig gedragen lijden, nam de Heere heden van mijne zijde weg mijne innig geliefde Echtgenote en mijner kinderen zorgvolle Moeder

JOHANNA SIMONSE,

in den ouderdom van ruim 45 jaar.

Hoe smartelijk dit verlies mij, mijne talrijke kinderen en hare bejaarde ouders ook valt, wij treunen niet als degenen die geen hoop hebben. Haar einde was vrede, en dit is ons een bron van rijken troost.

J. H. GESCHIERE.

GREJPSKERKE,
5 Juli 1902.

Een net Burgermeisje,

volkomen op de hoogte van alle huiselijke bezigheden, zoo ook met het wol- en katoennaaien, zag zich gaarne tegen **1 Sept. of 1 Oct. geplaatst** in een Christ. Ger. Gezin, waar zij zelfstandig op kan treden en de verzorging van een of meer kinderen haar kan worden toevertrouwd. De beste referentien staan haar ten dienste.

Brieven franco onder lett. Z. aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

EEN MEISJE

van nette burger-familie, 23 jaar, G. G., goed bekend met het naaien en verdere w. h. zag zich gaarne geplaatst in een net Christ. gezin als

ASSISTENTE

in de huishouding. Br. fr. lett. P. aan den Uitgever van de Bazuin.

GEVRAAGD

een flinke Bakkersknecht,

door C. GUNNINK BZL., LEEUWARDEN, N.-Stad H. 7.

Met hartelijken dank ontvangen voor den van alles beroofden **schipper GERRIT HUISMAN**. Bij Prof. M. Noordtzij van mej. C. W. N. te M. f 2, D. N. te Z. f 0,50, N. N. te D. f 1, R. A. S. te H. f 2,50, O. K. bij S. f 1, R. te U. f 1, J. J. v. d. S. te D. f 2,50, S. & J. te A. f 5, R. K. te 's-G. f 5, D. te M. f 5, W. G. te L. f 2,50, T. P. S. te L. f 5, N. N. te B. f 2, J. Th. K. te O. f 1, Wed. J. v. D. te L. f 2, F. v. D. f 1, J. K. f 0,50, wed. De J. f 0,25, A. v. W. f 0,50, L. J. K. f 0,50, W. A. R. f 0,50, M. G. K. f 0,50 allen te Urk. P. te Kr. f 2,50, H. v. d. V. te Z. f 2,50, J. K. D. te W. f 1, G. K. te S. f 2,50, P. B. en S. S. te H. f 5, J. D. te G. f 7,50, K. te Bosk. f 10, R. A. S. te H. f 5, N. N. te P. f 2, H. te A. f 1, te zamen f 81,25.

Bij Ds. G. Elzenga van T. G. v. B. te 's-B. f 1, H. L. B. te A. f 5, G. te L. f 1, A. W. S. te V. f 2,50, T. J. v. L. te S. f 1, E. N. te W. f 5, W. T. S. te S. f 1, Mevr. B. te K. f 1, Meij. K. te Z. f 2,50, te zamen f 20. Bij Ds. L. G. Goris van W. S. te M. f 2, C. v. d. B. te W. f 1, Wed. K. te Z. f 1, Meij. E. f 10, Joh. H. f 2,50, G. B. f 1, L. v. D. f 1, B. H. en Wed. t. B. H. f 6, D. en J. V. te H. f 6, te zamen f 30,50. Bij Ds. G. Wielenga van J. M. te G. f 2,97 coupon, Meij. M. f 1, v. B. te R. f 2,50, Dr. G. te D. f 1,50, v. K. te D. f 1, D. T. te D. f 1, J. C. v. M. te H. f 0,50, R. te D. f 2,50, v. d. R. te S. f 1, M. te D. f 2, Meij. M. te D. f 1, J. L. K. te D. f 1, J. G. te D. f 1, Meij. de M. te D. f 0,50, te zamen f 19,47. Bij Ds. L. Kuiper collecte Geref. kerk te Hoogeveen f 61,86, N. N. te D. f 1, P. G. te A. f 5, Wed. J. V. te N. A. f 25, J. T. te A. f 1, B. F. f 1, te zamen f 94,86. Bij Ds. W. H. Gispens van A. B. f 5, W. f 10, M. G. te A. f 2,50, G. te A. f 5, M. f 1, W. f 0,50, te zamen f 24. Bij Ds. v. d. Linden te 's-G. van Meij. M. G. f 1. Bij Dr. B. Wielinga te W. van v. d. B. te R. f 2,50, van W. te M. f 1, te zamen f 3,50. Bij K. van Gelder van R. te 's-H. f 1. Bij J. G. v. d. Hoogt van D. R. te B. f 2,50, F. K. te D. f 3, Meij. C. J. E. G. te D. f 2,50, G. v. d. W. te B. f 1, G. v. d. W. te R. f 1, te zamen f 10, te Kampen gecollecteerd f 170, benevens eenige lijfgoederen. Innig dankbaar voor al deze gaven die ons tot zulk een bedrag geworden, doen wij nogmaals een dringend beroep op de mildadigheid van allen. Nog slechts enkele honderde gulden en het zoo zeer beproefde groote gezin kan weer met een schip (zij 't niet zonder hypotheek) brood verdienen onder Gods zegen. Help dus nog een weinig, inzonderheid gij meergegoeden; de Heere gaf u zooveel.

Namens de Commissie:

M. NOORDTZIJ.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK,

opgericht in 1880.

G ezuiverde, Gewassen en Gestoomde nieuwe Veenen. Cit chn, Wollen en Molton deken en Bedtijken in alle soorten.

Linnen bedtijken in het blauw met koorden, in het rood zonder koorden. No. 1. **Het nieuwe Reclamebed** w.o. een Wollen, een Citchen, een Molton deken, voor 2 pers. 50 pd. veeën, geen grooten, 1 tijk en een bed, peluw, 4 kussens, overtrek voor bed en peluw voor f 33, en voor f 35.

Een extra 2-pers. Bed, waarin 42 pd. v., ook voor f 33 of f 35, met 50 pd. veeën, verder ook f 38, f 40, f 45, f 50. **PRIMA KAPOK.**

Een satijnbed met prima Kapok w.o. een Wollen, Citchen en Molton deken en een Overtrek, 1 bed, 1 peluw, 2 kussens voor f 24.

1 gewoon Bed, prima Kapok als bovenstaande voor f 22,50.

Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Veeën tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monsters gratis.

Boven f 10 franco. Veeën 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80 cent, f 1, f 1,20.

J. KETEL RZ.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

Heden verscheen bij den Drukker-Uitgever **A. TER WEEME**, te Rotterdam:

DIAKONIE en OVERHELD.

REFERAAT gehouden op de Prov. Diakoniale Conferentie der Geref. Kerken in Zuid-Holland, te Rotterdam, 29 Mei 1902,

DOOR

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

Bediener des Woords te Rotterdam. Dit Referaat is **niet in den handel**, doch wordt na toezending van 15 cents franco aan het opgegeven adres bezorgd.

<p>50 cts. Transvaal Gedichten van: L. Penning. Nic. Beets. Dr. Schaepman. B. ten Kate. Dr. J. Kiemens. J. H. Gunnink J.Hz. Karssen. Dr. W. Zuidema. C. v. Koetsveld C.Ez. enz. enz.</p>	<p>50 cts. Een Lauwerkrans den Boeren gevlochten. Gedichten. Inhoud: De Afrikaansche Boer. Klacht eener Boerenvrouw. De Vrijheidskamp. Een Held. Jamesons Rooftocht. Cronje's overgave. Di vlieg van Ladysmith. Generaal de Wet Jong Cronje's dood. Profetische Legende. Elandslaagte. Af-scheid van Sannie. Jamesons inval. St. Helena. De mannen van Paardenberg. enz. enz.</p>
<p>Een mooi geschenk van blijvende waardij!</p>	<p>Verzamelaar M. MOLENAAR. Opgedragen aan den WelEd. Heer L. Penning. Geschied voor alle denkbare gelegenheden. Door de pers gunstig beoordeeld. De inhoud: boeiend, aangrijpend, schoon, gevoelvol, rijk aan afwisseling. Oud en jong moet bij het lezen van deze gedichten volop genieten. De uitvoering royaal en netjes op houtvrij papier gedrukt. Prijs 50 ct. franco thuis. Verkrijgbaar bij alle soliede Boekhandelaren alsmede bij den uitgever, na ontvangst van postwissel ad 50 ct. of 10 zegels à 5 ct. C. de Boer Sz., Sneek. Ook verkrijgbaar aan 't Bureau van dit blad.</p>

UIT DE HAND TE KOOP

een goed beklante

TIMMERMANSAFFAIRE,

die reeds lang-r dan 60 jaren bestaat, benevens 2 afzonderlijke woningen, welke gezamenlijk eene huur opbrengen van **f 180 's jaars.**

Te bevragen (behalve des Zondags) bij A. v. d. BIE, Mr. Timmerman te BARANDRECHT.

De Makelaars **TEIXEIRA DE MATTOS & VAN DER VIJGH**, Sarphatipark 135, te AMSTERDAM, sluiten verzekeringen op

WASCHGOEDEREN,

inclusief transport en brandrisico bij de bleekers in geheel Nederland, tegen een premie van **f 0,50 per f 100.**

BERGERAC TINTO,

(H. Avondmaalwijn) Prijs per fl. **f 0,85.**

Grieksche Muscaat (Samts) zoet **f 0,70 per fl.**, **f 29 Anker.**

Medoc (Landwijn) **f 0,50 per fl.**, **f 22 Anker.**

Bestelling van een ANKER franco.

Voor zwakken en genezenden, lijdens aan bloedarmede en zenuwoverspanning

voor lijdens aan borstverzwakking. **Borstercruidwijn de Haas**, Overal verkrijgbaar. **DE VLIJT. VOORSCHOTEN.**

Leesgezelschappen.

Bij **ZALSMAN** te **Kampen** is verschenen:

De gemeenschap der heiligen,

DOOR

J. van ANDEL,

Predikant te Gorinchem.

226 bladz., post 80.

Prijs **f 1,40**, geb. **f 1,50.**

Heden verscheen een nieuwe Uitgave van

GEESTELIJKE PRENTEN

van een onwedergerebene op zijn best en een Wedergerebene op zijn slechtst,

DOOR

H. WITSJUS,

in leven Hoogleraar te Leiden,

op royaal formaat, slechts **35 cent,**

in den boekh. verkrijgbaar en bij den Uitgever A. v. d. SLUIS te OUD-BIJJERLAND. Men vrage intekenlijsten om er mede te werken tegen flinke korting.

Bij **C. BLOMENDAAL** te 's-Gravenhage is verschenen:

DE POKKEN TE GLOUCESTER. EEN ANTWOORD

OP

Dr. COUPLANDS RAPPORT

DOOR

Dr. W. R. HAWDEN.

Vertaald door H. J. C. PIERSON, Pred. te Ressen. **Prijs f 0,30.** Alom verkrijgbaar bij den boekhandel, alsook rechtstreeks bij den uitgever tegen inzending van het bedrag.

Een lamp voor den voet.

De **intekenlijst** op dezen meer en meer gezocht

SCHEURKALENDER

is verzonden en op eerste aanvraag voor een ieder te bekomen, die tegen **flinke provisie** er mee wil werken.

Het schild is fraaier dan ooit. De inhoud is Gereformeerd. De prijs is **40 cent.**

Wie eenmaal dezen **SCHEURKALENDER** heeft gebruikt, verlangt geen anderen. Het debiet neemt jaarlijks toe. 't Is een sieraad aan den wand en goede lectuur voor elken dag des jaars.

Kampen. **ZALSMAN.**

WIE

5 stuivers postzegels zendt aan **ZALSMAN** te **Kampen**, ontvangt daarvoor per omgaande post franco

EEN BOEKJE,

waarin tal van goede **recepten** door een **Vecarts**, voor ziekten van **paarden, koelen**

en **varkens.**

Bij **J. H. KOK** te **KAMPEN** verscheen:

ONZE KRANKEN.

Drie verhandelingen aangaande de Historie, de Verplichting en de Practijk der Ziekenverpleging,

DOOR

Ds. G. J. BARGER, Dr. H. FRANSSEN en **Ds. J. TEVES.**

Prijs **f 0,40.**

Bij elken Boekh. voorhanden.

ATTESTATIES

voor mannelijke en voor vrouwelijke leden. à **1 Cent.**

ATTESTATIES

voor doopleden. à **1 Cent.**

BEROEPSBRIEF.

voor de Gereformeerde kerken, aan een Predikant of Candidaat t. d. H. Dienst. à **5 Cent.**

LASTBRIEVEN.

voor Afgevaardigden naar Provinciale en Classicale vergaderingen. à **3 Cent.**

OPROEPINGSBRIEVEN

voor de Classicale vergaderingen à **3 Cent.**

Verkrijgbaar bij **G. PH. ZALSMAN** te **Kampen**, die ze alom franco verzendt.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

Door het Loc. Comité te Utrecht f 63,50; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen f 72,75; van den heer J. de Mik te Nunpeet f 1; door Ds. W. den Hengst te Veenendaal (afrekening) f 1,50; van J. G. G. te A. f 15; van P. B. te A. f 1,50; door den heer H. P. te 's Hertogenbosch f 4.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Bdstond vóór de Jaarvergadering te Utrecht f 142,25^{1/2}; van de Geref. kerk te Schoonhoven B f 12,60; van idem te Hardenberg c. a. f 8,60; van idem te Halfweg f 17,73; van idem te Zutphen (1/2 coll.) f 10,35; van idem te Middelbarnis f 6.

Voor het Studiefonds:

Door het Loc. Comité te Utrecht gecoll. op de Jaarvergadering f 123,47; door den W. Hovy van Meij. de Vries te Zalt-Bommel f 2,50.

S. J. SEEFAT,

Hilversum.

Penningmeester.

Stoomdrukkerij van **ZALSMAN** te **KAMPEN.**

Uw dev. da. en br. in Chr.,
P. BUTER.

Delft, 30-6-1902.